

GFR00091924
ESS

Generální finanční ředitelství
Lazarská 15/7, 117 22 Praha 1

Sekce metodiky daní

Č. j. 916/24/7100-30116-050822

Informace GFR ke změnám sazeb DPH od 1. 1. 2024

1. Úvod

S účinností od 1. 1. 2024 dochází v souladu se zákonem č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů, ke změnám sazeb daně. **Základní sazba daně** zůstává i nadále **ve výši 21 %**. Ruší se druhá snížená sazba daně ve výši 10 % a namísto první snížené sazby daně ve výši 15 % se zavádí pouze jedna **snížená sazba daně ve výši 12 %**. V zákoně č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o DPH“), jsou v této souvislosti zrušeny přílohy č. 2a (Seznam služeb podléhajících druhé snížené sazbě daně) a příloha č. 3a (Seznam zboží podléhající druhé snížené sazbě daně). Od 1. 1. 2024 jsou plnění podléhající snížené sazbě daně vymezena v příloze č. 2 (Seznam služeb podléhajících snížené sazbě daně) a příloze č. 3 (Seznam zboží podléhajícího snížené sazbě daně). Vedle změny výše sazby daně prošlo vymezení plnění podléhajících od 1. 1. 2024 snížené sazbě daně také dalšími úpravami, zejména v důsledku přesunů mezi sazbami daně nebo změn ve slovním popisu daného kódu s dopadem na rozsah položek.

Cílem této informace je upozornění na **vybrané podstatné změny** v oblasti sazeb daně. Upozorňujeme, že se jedná pouze o interpretační a výkladovou pomůcku. Pro správné zařazení plnění do příslušné sazby daně je vždy nezbytné vycházet z textu zákonné úpravy.

2. SLUŽBY

V oblasti služeb dochází k rozšíření a úpravám přílohy č. 2 k zákonu o DPH – seznam služeb podléhajících snížené sazbě daně ve výši 12 %. Úplné znění přílohy č. 2 od 1. 1. 2024 je uvedeno v příloze této informace.

Upozorňujeme, že snížené sazbě podléhají služby, které odpovídají číselnému kódu klasifikace produkce CZ-CPA a současně výslovně uvedenému slovnímu popisu k tomuto kódu v textové části přílohy.

Nově je u vysvětlivek k příloze č. 2 odkazováno na Klasifikaci produkce účinnou k **1. 1. 2015**. Nejedná se však o věcnou změnu, neboť vymezení služeb obsažených v příloze č. 2 podle klasifikace produkce CZ-CPA, ve znění platném k 1. 1. 2015, je obdobné vymezení, které odpovídá číselnému kódu klasifikace produkce CZ-CPA, ve znění platném k 1. 1. 2008. Platné znění aktualizované Klasifikace produkce (CZ-CPA) je včetně vysvětlivek a převodníku k dispozici na internetových stránkách Českého statistického úřadu (www.czso.cz).

V souvislosti se zařazením některých vybraných nealkoholických nápojů do snížené sazby daně je do přílohy č. 2 doplněna **definice vybraného nápoje**. Tato definice je shodná jak pro služby (příloha č. 2), tak i pro zboží (příloha č. 3).

Vybraným nápojem se pro účely daně z přidané hodnoty rozumí nealkoholický nápoj, pokud jde o

- a) mléko a tekuté mléčné výrobky uvedené pod kódy nomenklatury celního sazebníku (dále také „KN“) v kapitole 04,
- b) nápoje uvedené pod kódy nomenklatury celního sazebníku 2202 99 11 a 2202 99 15,
- c) mléko a tekuté mléčné výrobky podle písmene a) a nápoje podle písmene b) obsahující přidaný cukr nebo jiné sladidlo, přísadu nebo jinou potravinu, pokud si zachovávají podstatný charakter mléka nebo tekutých mléčných výrobků podle písmene a) nebo nápojů podle písmene b).

Stejně tak se do přílohy č. 2 doplňuje **definice pitné vody**, která platí také pro dodání zboží podléhajícího snížené sazbě daně (příloha č. 3). Pitnou vodou se rozumí pouze pitná voda dodávaná vodovodem bez jakékoliv další úpravy (detailněji viz bod 3.2).

Do přílohy č. 2 se dále doplňuje kód 93.29.19 a slovní vymezení „*provoz lyžařských svahů*“, protože lyžařský svah má pro účely uplatnění DPH stejný charakter jako nekryté sportovní zařízení.

Ze snížené sazby daně (první či druhé) v oblasti služeb byly do základní sazby přeřazeny položky:

38.1	Sběr a přeprava komunálního odpadu.
38.2	Příprava k likvidaci a likvidace komunálního odpadu.
38.3	Zpracování komunálního odpadu k dalšímu využití; druhotné suroviny.
51	Letecká hromadná pravidelná doprava cestujících a jejich zavazadel.
90	Služby autorů a výkonných umělců, pokud se nejedná o poskytnutí oprávnění k výkonu práva díla nebo umělecký výkon užít a mimo služby nezávislých novinářů, nezávislých modelů a modelek.
81.21.10	Služby čištění vnitřních prostor prováděné v domácnostech.
81.22.11	Služby mytí oken prováděné v domácnostech.
95.23	Opravy obuvi a kožených výrobků.
95.29.11	Opravy a úpravy oděvů a textilních výrobků.
95.29.12	Opravy jízdních kol.
96.02	Kadeřnické a holičské služby.

2.1 Sazba daně u pozemní hromadné dopravy osob

Věcnou změnou v oblasti osobní dopravy je rozšíření snížené sazby daně na **příležitostnou osobní silniční dopravu** (například autobusová přeprava žáků ze školy do divadla), jejíž vymezení vychází z § 2 odst. 11 zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silniční dopravě“). Tato doprava doposud byla zatížena základní sazbou daně. Zdaňování této „zájezdové dopravy“ sníženou sazbou daně nicméně nemá vliv na uplatňování základní sazby daně při použití zvláštního režimu pro cestovní službu podle § 89 zákona o DPH.

V návaznosti na tuto změnu je doplněno uplatňování snížené sazby daně i u **zvláštní linkové dopravy** vymezené v § 2 odst. 7 písm. b) zákona o silniční dopravě. Zvláštní linkovou

dopravou se rozumí např. služby poskytnuté přepravcem určité vymezené množině příjemců (např. doprava určená pro zaměstnance konkrétní firmy nebo firem) s vyloučením ostatních osob, které sice jsou poskytovány na určené trase dopravní cesty, přičemž cestující vystupují a nastupují na předem určených zastávkách, avšak dosud tyto služby nemohly podléhat snížené sazbě daně z důvodu neexistence předepsaným způsobem schválených jízdních řádů.

Poskytování služeb **taxislužby a jiné obdobné** alternativní přepravy (např. Uber, Bolt), která je zákonem o silniční dopravě vymezena jako osobní doprava pro cizí potřeby, kterou se zajišťuje přeprava osob včetně jejich zavazadel, a která není linkovou osobní dopravou, mezinárodní kyvadlovou dopravou nebo příležitostnou osobní silniční dopravou, **nadále nebude podléhat snížené sazbě daně**, pokud bude zajišťována vozidly určenými k přepravě **nejvýše 9 osob včetně řidiče**.

2.2 Sazba daně u podávání nápojů v rámci stravovací služby

U stravovací služby se nadále uplatňuje snížená sazba daně. V rámci stravovací služby či služby podávání nápojů se při podávání veškerých nápojů (a to jak alkoholických, tak i nealkoholických) nově uplatní základní sazba daně, a to bez ohledu na skutečnost, zda jsou nápoje podávány v rámci stravovací služby, odnosu jídla s sebou či samostatně. **Výjimkou** z pravidla aplikace základní sazby daně je **podávání pitné vody** (pro účely této kapitoly dále jen „**kohoutková pitná voda**“, viz též bod 3.2) a **podávání vybraných nápojů**, u nichž se uplatní snížená sazba daně.

Základní sazba daně se uplatní při podávání všech druhů alkoholických nápojů (včetně piva), nealkoholických nápojů jako například čajů, čokoládových nápojů, kávy, a to bez ohledu na množství přidané kohoutkové pitné vody, mléka, tekutých mléčných výrobků či tzv. rostlinných alternativ mléka. Základní sazba daně se tak uplatní například u podání kávy s mlékem nebo se smetanou, čaje, alkoholického či nealkoholického piva, ovocných a zeleninových šťáv, minerální vody, sodové vody (kohoutkové pitné vody obohacené o CO₂), limonád včetně domácích limonád (byť vyrobených z kohoutkové pitné vody).

Mezi **vybrané nápoje**, u nichž se při jejich podávání uplatní snížená sazba daně, patří:

- **podle bodu a)** mléko (kravské, kozí apod.) a dále pak tekuté mléčné výrobky vymezené KN 04. Jedná se například o podmáslí, jogurtové mléko, kefír či jiná fermentovaná (kysaná) nebo acidofilní mléka.
- **podle bodu b)** veškeré rostlinné alternativy mléka, kterými jsou například nápoje na bázi sóji, nápoje na bázi ořechů (např. mandlové nebo kokosové), nápoje na bázi obilovin (např. rýžové nebo ovesné) a nápoje na bázi semen (makové, konopné nebo sezamové).
- **podle bodu c)** veškerá mléka, tekuté mléčné výroby a jejich rostlinné alternativy, které obsahují přidaný cukr či jiná sladidla (například mléko s medem, cukrem apod.), ovoce (např. mléčný koktejl s jahodami), ořechy, kakao, čokoládu, koření, rostliny či část rostlin, obiloviny nebo jiné potraviny (například mléčný koktejl s posypem). Nutnou podmínkou pro uplatnění snížené sazby daně v případě vybraných nápojů je to, aby tyto nápoje nebyly alkoholickým nápojem ve smyslu zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů, a zároveň, aby si tyto nápoje i po přidání ochucovadel, potravin, jiných nápojů, zachovaly podstatný charakter mléka, tekutého mléčného výrobku či rostlinné alternativy mléka.

Vybrané nápoje pod písm. c) reflektují skutečnost, že ne všechny nápoje vymezené pod písm. a) nebo b) v případě, že jsou ochuceny nebo doslazeny, spadají do kódů nomenklatury celního sazebníku uvedených v písm. a) nebo b). Záměr zákonodárce, aby se i v takových případech jednalo o vybraný nápoj (příkladem jahodový či jiný ovocný mléčný koktejl), proto nebylo možné naplnit pouze prostřednictvím odkazu na kódy nomenklatury celního sazebníku. Z tohoto důvodu pod písm. c) spadají všechny vybrané nápoje uvedené v písm. a) nebo b), které jsou nějakým způsobem ochuceny či doslazeny, přičemž samotné sladidlo, přísada nebo jiná přidaná potravina nemění podstatný charakter nápoje jako mléka nebo tekutých mléčných výrobků a nejsou tou rozhodnou složkou, která by změnila vybraný nápoj uvedený v písm. a) nebo b) tak, že by se z pohledu průměrného spotřebitele jednalo o jiný než vybraný nápoj dle písm. a) nebo b).

Jako příklad lze v této souvislosti uvést, že mléko či mléčný výrobek ochucený přidaným výluhem kávy, který má povahu mléčného koktejlů s kávovou příchutí, naplní charakter nápoje v písm. c). Nicméně káva, i když bude obsahovat přidané mléko či mléčnou pěnu (café macchiato, café latté, ledová káva apod.) nebude vybraným nápojem, a to bez ohledu na způsob jejího prodeje (připravená v restauraci nebo ve formě baleného zboží v obchodě). Již z názvu těchto nápojů vyplývá, že z pohledu průměrného spotřebitele jsou vždy považovány za kávu jako takovou a mléko či mléčná pěna jsou pouze přísadou samotného nápoje, kterým je různým způsobem připravovaná káva.

V případě podání kohoutkové pitné vody se snížená sazba daně uplatní pouze za předpokladu, že není nikterak ochucena (např. šťávou, sirupem, sladidlem, jiným nápojem nebo přidaným ovocem) nebo upravena (např. na sodu či ledovou tříšť). Například ledová tříšť vyrobená z kohoutkové pitné vody a ochucená sirupem podléhá základní sazbě daně. Aplikaci snížené sazby daně naopak nebrání přidání dekorace do/na sklenici s kohoutkovou pitnou vodou, která nebude faktickým dochucením, například v podobě máty či ovoce, nebo doplnění ledem.

Vzhledem ke kritériu slovního popisu v příloze č. 2, kdy u stravovací služby dochází k vyřazení podávání nápojů ze snížené sazby daně (s výjimkou kohoutkové pitné vody a vybraných nápojů), je třeba řešit situaci, kdy jsou poskytována plnění s různými sazbami daně (pokrm ve snížené sazbě daně, nápoj v základní sazbě daně). Pokud jsou tyto služby poskytovány a účtovány společně (např. v rámci tzv. menu), je třeba při jejich vyúčtování postupovat podle § 36 odst. 9 zákona o DPH a rozdělit základ daně podle jednotlivých zdanitelných plnění. Pokud takovéto rozdělení není možné, byla by u celého zdanitelného plnění uplatněna základní sazba daně 21 %.

Při poskytnutí ubytování spolu s polopenzí či plnou penzí či případně samostatně dokoupenou snídaní se základ daně rozdělí tak, že u ubytování se uplatní snížená sazba daně a u stravování se opět rozdělí základ daně podle jednotlivých zdanitelných plnění. Pouze při poskytování ubytovací služby se snídaní v ceně (byť jsou při snídani poskytnuty nápoje, které, pokud jsou dodány samostatně, podléhají základní sazbě daně ve výši 21 % – například čaj, káva), se uplatní snížená sazba daně ve výši 12 %. Důvodem je, že v daném případě představuje poskytnutí stravování vedlejší službu související se službou hlavní – ubytováním. Doplnujeme, že další specifické příklady uplatňování DPH u činností poskytovaných v hotelových zařízeních jsou zveřejněny na internetu Finanční správy¹. Zde uvedené základní principy posuzování uskutečnění jednoho či více plnění v rámci ubytovacích služeb pro účely správného uplatnění sazby daně se novelou nijak nezměnily a platí bez ohledu na aktuální výši sazeb daně.

¹ <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-pridane-hodnoty/informace-stanoviska-a-sdeleni/sazby-dane/2020>

Pro úplnost uvádíme, že ze stravovacích služeb v příloze č. 2 jsou nadále vyloučeny stravovací služby osvobozené od daně podle § 57 až 59, ačkoliv novelizované znění zákona toto vyloučení výslovně neobsahuje.

3. ZBOŽÍ

V oblasti zboží dochází k rozšíření a úpravám přílohy č. 3 k zákonu o DPH – seznam zboží podléhajícího snížené sazbě daně ve výši 12 %. Úplné znění přílohy č. 3 od 1. 1. 2024 je uvedeno v příloze této informace.

Upozorňujeme, že snížené sazbě daně podléhá zboží, které odpovídá kódu nomenklatury celního sazebníku (znění platné k 1. lednu 2018) a současně výslovně uvedenému slovnímu popisu k tomuto kódu v textové části přílohy.

Ze snížené sazby daně (první či druhé) u zboží byly do základní sazby přeřazeny položky:

3505	Dextriny a jiné modifikované škroby
0603, 0604	Řezané květiny a dekorativní listoví.
4401	Palivové dřevo.
4901	Letáky a prospekty.

Dovoz uměleckých děl, sběratelských předmětů a starožitností uvedených v příloze č. 4 (zrušením znění stávajícího § 47 odst. 8).

3.1 Sazba daně u zdravotnických prostředků

V rámci nové úpravy dochází v příloze č. 3 k rozšíření okruhu zdravotnických prostředků, na které se uplatňuje snížená sazba daně. Sníženou sazbu daně lze i nadále uplatnit u zdravotnických prostředků, které jsou vymezeny s odkazem na příslušné právní předpisy v oblasti zdravotnictví ve slovním popisu ke kódu 01–96.

Sníženou sazbu daně lze také nově uplatnit v případě zdravotnických prostředků určených pro jedno použití a taktéž v případě diagnostických zdravotnických prostředků in vitro pro jedno použití. Dále se jedná o rozšíření o malé přístroje, zařízení a další výrobky z kapitoly KN 90, které jsou v rámci slovního popisu detailně v příloze č. 3 vymezeny.

Pro úplnost upozorňujeme, že zdravotnické prostředky uvedené v příloze č. 3 pod KN 9026 jsou zpravidla zařazeny do jiného KN (např. přístroje na měření tlaku krve zařazené do KN 9018 9010) a podléhají tak i nadále základní sazbě daně.

3.2 Pitná voda

Pitnou vodou se pro účely zákona o DPH dle upraveného slovního vymezení v příloze č. 2 (využitelného i pro přílohu č. 3) nově rozumí voda splňující požadavky pro pitnou vodu stanovené zákonem č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, dodávaná odběratelům vodovodem, a teplá voda splňující podmínky pro teplou vodu podle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, dodávaná odběratelům potrubím nebo vnitřním vodovodem, které jsou konstrukčně propojeny směšovací baterií s vodovodním potrubím pitné vody.

Pitnou vodou, u níž se uplatní snížená sazba daně, se tedy rozumí pouze pitná voda dodávaná vodovodem bez jakékoliv další úpravy (z tohoto důvodu byla pro účely kapitoly 2.2 zvolena zkratka „kohoutková pitná voda“). Pitná voda dodávaná jiným způsobem (např. balená, z nápojových automatů plněných barely, ledová tříšť apod.) do přílohy č. 2 a 3 nespadá a podléhá sazbě 21 %. Pitná voda (tj. bez ochucení nebo další úpravy) z nápojového automatu, který je napojen na vnitřní vodovod, podléhá snížené sazbě daně.

Nově podléhá snížené sazbě daně i pitná voda dodávaná tzv. malými vodovody, které trvale využívá méně než 50 fyzických osob, nebo pokud průměrná denní produkce z ročního průměru pitné vody za den je méně než 10 m³, na které se nevztahuje zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vodovodech a kanalizacích“).

Za situace nouzového zásobování vodou (tj. zákonné povinnosti podle § 9 odst. 8 zákona o vodovodech a kanalizacích), kdy nelze pitnou vodu distribuovat standardním způsobem prostřednictvím vodovodu a provozovatel je současně povinen zajistit náhradní zásobování pitnou vodou, se taktéž uplatní snížená sazba daně.

3.3 Sazba daně u dodání potravin a nápojů

Do snížené sazby daně spadají veškeré potraviny kromě nápojů. Nápoje tak nově podléhají základní sazbě daně. Výjimkou je dodání **vybraných nápojů**, jejichž definice je uvedena v příloze č. 2, na jejichž dodání se uplatní snížená sazba daně. Kategorie potravin jako doposud zahrnuje jak potraviny prodávané v obchodech (kamenných nebo dodané na základě objednávky v e-shopu), tak i jídlo, které je prodávané v restauracích, stáncích, cukrárnách tzv. s sebou (tj. nejedná se o službu stravovací²).

Z jazykového znění legislativní úpravy a jejího smyslu a cíle vyjádřených v důvodové zprávě lze dovodit, že (nevybranými) nealkoholickými nápoji se rozumí tekutiny připravené ke konzumaci pitím (tedy nikoliv k zajištění stravy – viz následující odstavec). KN není pro definici nápojů stanoven, neboť nápoje jsou obsaženy v řadě různých kódů KN (viz mléko a mléčné výrobky), jedná se zpravidla o zboží zařazované KN 2009 (ovocné a zeleninové šťávy), 2201 a 2202, dosud podléhající první snížené sazbě DPH ve výši 15 %. Účel konzumace nápoje není důvodné posuzovat.

Jako nápoje nelze posuzovat zboží (potraviny), které bylo dosud zařazeno do přílohy č. 3a a podléhalo druhé snížené sazbě DPH ve výši 10 %. Toto zboží se nově podřazuje pod obecnou položku potraviny se sazbou DPH 12 %. I když může mít např. pokračující kojenecká výživa konzistenci tekutiny s vysokým obsahem vody připravené k bezprostřední konzumaci, bude i nadále pro účely zákona o DPH potravinou – kojeneckou výživou, u které lze uplatnit sníženou sazbu daně.

Produkty rostlinného původu v suchém stavu zařazované do KN 07-12 (typicky káva, čaj či jiné zboží) budou podléhat snížené sazbě DPH 12 %.

Ostatní potraviny jako sirupy, nápoje v prášku, instantní směsi apod. budou podléhat snížené sazbě DPH ve výši 12 %.

² Základní principy rozdílu mezi stravovací službou a službou dodání zboží jsou popsány v [Informaci GFŘ ke změnám sazeb DPH od 1. 5. 2020](#)

4. Osvobození od daně při dodání knihy a poskytnutí obdobné služby

Od **daně s nárokem na odpočet daně** je nově osvobozeno dodání knih a poskytnutí obdobných služeb za podmínek vymezených v § 71i zákona o DPH. Tímto dochází k přesunu daných plnění ze zdanitelných plnění ve druhé snížené sazbě daně do plnění osvobozených od daně s nárokem na odpočet daně. Osvobození se uplatní při dodání tištěných knih a dalších tiskovin a poskytnutí služeb, které jsou definovány v §71i odst. 2 zákona o DPH jako služby obdobné dodání knih (typicky verze knih určené ke stažení nebo zasílané prostřednictvím elektronické pošty, či zpřístupněné ke čtení on-line, včetně půjčování a nájmu).

Osvobození od daně při dodání knih se uplatní i u vedlejších výdajů dle § 36 odst. 4 zákona o DPH, týkajících se zejména nákladů na balení knih a jejich přepravu.

Rovněž při dodání knihy ve **zvláštním režimu podle § 90 zákona o DPH** se uplatní osvobození od daně. Základ daně (hodnota plnění) se stanoví pouze z přírážky, neboť tu nelze snížit o daň z přírážky. Podle § 90 odst. 13 je povinnost vést evidenci pro účely DPH i se zohledněním existence osvobozeného plnění. I v tomto případě je povinnost vystavit daňový doklad podle § 90 odst. 14 zákona o DPH včetně zde požadovaných údajů (neuvede se tak údaj dle § 29 odst. 2 písm. a) zákona o DPH, že toto plnění je osvobozeno od daně).

Tuzemská dodání knih a dalšího uvedeného zboží či poskytnutí obdobných služeb podle § 71i i ve zvláštním režimu podle § 90 se uvedou do řádku 26 daňového přiznání k DPH.

Upozorňujeme, že v souladu s §71i odst. 3 zákona o DPH se osvobození od daně dle §71i nepoužije v případech dodání knihy splňující podmínky osvobození od daně bez nároku na odpočet daně (dle § 51) nebo osvobození od daně s nárokem na odpočet daně dle § 64 (dodání do jiného členského státu), § 66 (vývoz zboží) anebo § 71h (dodání zboží provozovateli elektronického rozhraní). Při naplnění podmínek v těchto ustanoveních uvedených má plátce daně povinnost uplatnit daně osvobození (včetně příslušného vykázání v daňovém přiznání a např. souhrnném hlášení). Ze směrnice o DPH vyplývá, že rovněž § 61 zákona o DPH má přednost před § 71i zákona o DPH, tato plnění tedy budou nadále osvobozená bez nároku na odpočet daně, i když by se jednalo příkladně o půjčování knihy.

5. Snížená sazba daně při poskytnutí stavebních nebo montážních prací a při dodání stavby pro sociální bydlení

Úprava zákona o DPH zákonem č. 284/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím stavebního zákona, ve znění pozdějších předpisů, obsahuje přechodná ustanovení týkající se aplikace první snížené sazby daně dle § 48 a § 49 zákona o DPH, a to s účinností od 1. 1. 2024.

Tím, že pozdější úpravou došlo ke zrušení dvou snížených sazeb DPH a zavedení pouze jedné snížené sazby DPH, projevil zákonodárce vůli aplikovat na plnění obsažená v § 48 a 49 zákona o DPH sníženou sazbu DPH ve výši 12 %.

Vzhledem ke skutečnosti, že obsah pojmu rodinný dům po novele uskutečněné zákonem č. 284/2021 Sb. je širší, nikoli užší, jak se předpokládalo při tvorbě přechodného ustanovení a na co bylo přechodným ustanovením mířeno³, nedochází k faktické změně aplikace snížené sazby DPH na rodinné domy, pouze ke změně výše snížené sazby DPH z 15 % na 12 %.

³ Viz zápis z jednání Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců ČR ze dne 21. 6. 2023, příspěvek č. 606/03.05.23 Sporná ustanovení zákona o DPH účinná od 1. 7. 2023.
<https://www.financnisprava.cz/cs/dane/prispevky-kv-kdp/zapisy-z-jednani/2023>

6. Zdanění a vypořádání záloh

Ke zdanění a vypořádání záloh uvádíme, že obecné pravidlo pro vznik povinnosti přiznat daň při dodání zboží a poskytnutí služby je vymezeno v § 20a zákona o DPH. Povinnost přiznat daň při dodání zboží nebo poskytnutí služby vzniká ke dni uskutečnění zdanitelného plnění, přičemž je-li před uskutečněním zdanitelného plnění přijata úplata, vzniká povinnost přiznat daň z přijaté částky ke dni přijetí úplaty (zálohy).

Pravidla pro určení základu daně a výše daně v případě vypořádání záloh za zdanitelná plnění, kdy se v průběhu vypořádávaného období měnily sazby daně, stanoví § 37a zákona o DPH.

V případě poskytnuté úplaty (zálohy) na dodání knih a poskytnutí obdobných služeb do 31. 12. 2023 a vyúčtování při uskutečnění zdanitelného plnění (dodání) po 1. 1. 2024 se v souladu s bodem 1 přechodných ustanovení postupuje obdobně podle § 37a zákona o DPH.

7. Vykázání v daňovém přiznání a kontrolním hlášení

Informace týkající se vykázání sazeb DPH v rámci daňového přiznání a kontrolního hlášení jsou uvedeny v pokynech pro jejich vyplnění, které byly zveřejněny ve vyhlášce č. 368/2023 Sb., kterou se mění vyhlášky o formulářových podáních při správě daní pro rok 2024.

8. Závazné posouzení určení sazby daně u zdanitelného plnění, resp. uplatnění osvobození od daně s nárokem na odpočet daně při dodání knihy a poskytnutí obdobné služby

V případě nejistoty či nejasností týkajících se příslušné sazby daně u zdanitelného plnění lze využít institut tzv. závazného posouzení upravený v ustanovení § 47a a § 47b zákona o DPH. Vzhledem k nově zaváděnému osvobození v § 71i zákona o DPH je umožněno žádat o závazné posouzení také na uplatnění osvobození od daně s nárokem na odpočet při dodání knih a poskytnutí obdobných služeb vztahující se k § 71i (nová ustanovení § 71j a 71k zákona o DPH). Subsidiárně se na podání žádosti a další procesní záležitosti spojené s řízením o závazném posouzení použijí příslušná ustanovení zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů. Žádost se může vztahovat pouze k jedné položce zboží či služby a její podání podléhá správnímu poplatku ve výši 10 000 Kč.

Ing. Radek Novotný
ředitel sekce

Příloha – Seznam služeb podléhajících snížené sazbě daně (příloha č. 2 k zákonu č. 235/2004 Sb.) a seznam zboží podléhajících snížené sazbě daně (příloha č. 3 k zákonu č. 235/2004 Sb.) ve znění zákona č. 349/2023 Sb., s účinností od 1. 1. 2024

Příloha č. 2 - seznam služeb podléhajících snížené sazbě DPH

CZ-CPA	Popis služby
36.00.2	Úprava a rozvod vody prostřednictvím sítí.
37	Odvádění a čištění odpadních vod včetně ostatních služeb souvisejících s těmito činnostmi.
49	Pozemní hromadná doprava osob a jejich zavazadel; osobní doprava lyžařskými vleky.
50	Vodní hromadná doprava osob a jejich zavazadel.
55	Ubytovací služby.
56	Stravovací služby s výjimkou podávání nápojů jiných než pitné vody a vybraných nápojů; podávání pitné vody a vybraných nápojů.
59.14, 90, 91, 93	Poskytnutí oprávnění ke vstupu na představení, do divadel, do cirkusů, do zábavních parků, na koncerty, do muzeí, do zoologických zahrad, do kin, na výstavy a na podobné kulturní události nebo do podobných kulturních zařízení; poskytnutí oprávnění ke vstupu do botanických zahrad, přírodních rezervací a národních parků.
77, 85, 91	Půjčování nebo nájem novin, časopisů a periodik, na jejichž dodání se uplatňuje snížená sazba daně, pokud se jedná o veřejné knihovnické a informační nebo další služby poskytované podle knihovního zákona nebo obdobné služby poskytované podle jiného právního předpisu.
86	Zdravotní péče.
87	Sociální péče.
88.10, 88.91	Domácí péče o děti, staré, nemocné nebo zdravotně postižené občany.
93.11, 93.12, 93.13, 93.29.11, 93.29.19	Poskytnutí oprávnění ke vstupu na sportovní události; použití krytých i nekrytých sportovních zařízení ke sportovním činnostem; služby související s provozem rekreačních parků a pláží; provoz lyžařských svahů.
96.03	Pohřební a související služby mimo pohřebních služeb pro zvířata.
96.04	Služby tureckých lázní, saun, parních lázní a solných jeskyní.

Snížené sazbě daně podléhají služby, které odpovídají současně číselnému kódu klasifikace produkce CZ-CPA, ve znění platném k 1. lednu 2015, a výslovně uvedenému slovnímu popisu k tomuto kódu v textové části této přílohy.

Kódem nomenklatury celního sazebníku se rozumí kód popisu vybraných výrobků uvedený v celním sazebníku, ve znění platném k 1. lednu 2018.

Hromadnou dopravou osob se pro účely daně z přidané hodnoty rozumí přeprava osob po stanovených trasách, kdy cestující nastupují a vystupují na předem určených zastávkách nebo místech podle předem stanovených jízdních řádů schválených podle zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů, nebo zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů, a přeprava osob, která je linkovou osobní dopravou nebo příležitostnou osobní silniční dopravou podle zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů.

Pitnou vodou se pro účely daně z přidané hodnoty rozumí voda splňující požadavky pro pitnou vodu stanovené zákonem č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, dodávaná odběratelům vodovodem

a teplá voda splňující podmínky pro teplou vodu podle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, dodávaná odběratelům potrubím nebo vnitřním vodovodem, které jsou konstrukčně propojeny směšovací baterií s vodovodním potrubím pitné vody.

Vodovodem se pro účely daně z přidané hodnoty rozumí provozně samostatný soubor staveb a zařízení zahrnující vodovodní řady a vodárenské objekty, jimiž jsou zejména stavby pro jímání a odběr povrchové nebo podzemní vody, její úpravu a shromažďování.

Vnitřním vodovodem se pro účely daně z přidané hodnoty rozumí potrubí určené pro rozvod vody po pozemku nebo stavbě, které navazuje na konec vodovodní přípojky.

Vybraným nápojem se pro účely daně z přidané hodnoty rozumí nealkoholický nápoj, pokud jde o

- a) mléko a tekuté mléčné výrobky uvedené pod kódy nomenklatury celního sazebníku (dále také „KN“) v kapitole 04,
- b) nápoje uvedené pod kódy nomenklatury celního sazebníku 2202 99 11 a 2202 99 15,
- c) mléko a tekuté mléčné výrobky podle písmene a) a nápoje podle písmene b) obsahující přidaný cukr nebo jiné sladidlo, přísadu nebo jinou potravinu, pokud si zachovávají podstatný charakter mléka nebo tekutých mléčných výrobků podle písmene a) nebo nápojů podle písmene b).

Nealkoholickým nápojem se pro účely daně z přidané hodnoty rozumí nápoj jiný než alkoholický nápoj podle zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů.

Příloha č. 3 - seznam zboží podléhajícího snížené sazbě daně

Kód nomenklatury celního sazebníku (KN)	Název zboží
01-05, 07-23, 25	Potraviny; krmiva pro zvířata; živá zvířata, semena, rostliny a přísady, obvykle určené k přípravě potravin; výrobky obvykle používané jako doplněk nebo náhražka potravin. Mimo nápojů a vody; to neplatí pro vybrané nápoje.
2201	Pitná voda.
0601, 0602	Živé dřeviny a jiné rostliny; cibule, kořeny a podobné.
07-12	Rostliny a semena.
28-30	Sorbit pro diabetiky, aspartam, sacharin a jeho soli, antibiotika, farmaceutické výrobky – jen určené pro zdravotní služby, prevenci nemocí a léčbu pro humánní lékařské účely; radiofarmaka, očkovací látky, léky, kontrastní prostředky pro rentgenová vyšetření, diagnostické reagenty určené k podávání pacientům, chemické antikoncepční přípravky na hormonálním základě – určené pro zdravotní a veterinární služby, prevenci nemocí a léčbu pro humánní a veterinární lékařské účely.
4902, 8523	Noviny, časopisy a periodika, včetně zvukového záznamu přednesu jejich obsahu, pokud nejde o zboží, - u kterého reklama podle zákona upravujícího regulaci reklamy představuje více než 50 % obsahu, nebo - které výlučně nebo převážně sestává z hudebního zvukového nebo audiovizuálního obsahu.
01-96	Zdravotnické prostředky podle nařízení Evropského parlamentu a Rady upravujícího zdravotnické prostředky ⁷⁹ (dále jen "nařízení o zdravotnických prostředcích") a jejich příslušenství podle tohoto nařízení a diagnostické zdravotnické prostředky in vitro podle nařízení Evropského parlamentu a Rady upravujícího diagnostické zdravotnické prostředky in vitro ⁸⁰ (dále jen "nařízení o diagnostických zdravotnických prostředcích in vitro") a jejich příslušenství podle tohoto nařízení, které lze zařadit do - úhradové skupiny v tabulce č. 1 oddílu C přílohy č. 3 k zákonu o veřejném zdravotním pojištění, pokud se nejedná o zdravotnické prostředky, které lze zařadit do úhradové skupiny „Nekategorizované zdravotnické prostředky“, vaty buničitou nebo náplast s výjimkou hypoalergenní náplasti, - přílohy č. 4 k zákonu o veřejném zdravotním pojištění.
01-96	Zdravotnické prostředky podle nařízení o zdravotnických prostředcích a jejich příslušenství podle tohoto nařízení, pokud jsou zhotovené podle předpisu kvalifikovaného zdravotnického pracovníka, kterým tento pracovník vydává individuální návrh charakteristik zdravotnického prostředku určeného k použití pouze pro jednoho konkrétního pacienta.
01-96	Zdravotnické prostředky podle nařízení o zdravotnických prostředcích a jejich příslušenství podle tohoto nařízení a diagnostické zdravotnické prostředky in vitro podle nařízení o diagnostických zdravotnických prostředcích in vitro, které jsou určeny pro jedno použití.
9001 30	Kontaktní čočky, které jsou zdravotnickými prostředky podle nařízení o zdravotnických prostředcích.

9001 40	Brýlové čočky ze skla, které jsou zdravotnickými prostředky podle nařízení o zdravotnických prostředcích.
9001 50	Brýlové čočky z ostatních materiálů, které jsou zdravotnickými prostředky podle nařízení o zdravotnických prostředcích.
9003	Obruby a obroučky pro brýle, pro ochranné brýle nebo pro podobné výrobky, a jejich části a součásti, které jsou zdravotnickými prostředky podle nařízení o zdravotnických prostředcích, a jejich příslušenství podle tohoto nařízení.
9004	Brýle korekční, ochranné nebo jiné a podobné výrobky, které jsou zdravotnickými prostředky podle nařízení o zdravotnických prostředcích.
9018 31, 9018 32, 9018 39 00	Injekční stříkačky, jehly, katétrů (cévky), kanyly a podobné výrobky, které jsou zdravotnickými prostředky podle nařízení o zdravotnických prostředcích.
9019	Přístroje pro mechanoterapii; masážní přístroje; psychotechnické přístroje; přístroje pro léčbu ozonem, kyslíkem, aerosolem, dýchací oživovací přístroje nebo jiné léčebné dýchací přístroje. Pouze pokud se jedná o zdravotnické prostředky podle nařízení o zdravotnických prostředcích. Příslušenství těchto zdravotnických prostředků podle tohoto nařízení.
9020 00 00	Ostatní dýchací přístroje a plynové masky, kromě ochranných masek bez mechanických částí a vyměnitelných filtrů, které jsou zdravotnickými prostředky podle nařízení o zdravotnických prostředcích, a jejich příslušenství podle tohoto nařízení.
9021	Ortopedické pomůcky a přístroje, včetně berlí, chirurgických pásů a kýlních pásů; dlahy a jiné prostředky k léčbě zlomenin; umělé části těla; pomůcky pro nedoslýchavé a jiné prostředky nošené v ruce nebo na těle anebo implantované v organismu ke kompenzování následků nějaké vady nebo neschopnosti. Pouze pokud se jedná o zdravotnické prostředky podle nařízení o zdravotnických prostředcích. Příslušenství těchto zdravotnických prostředků podle tohoto nařízení.
9025	Teploměry, které jsou zdravotnickými prostředky podle nařízení o zdravotnických prostředcích.
9026	Přístroje a zařízení na měření hladiny, tlaku nebo jiných proměnných charakteristik kapalin nebo plynů, které jsou zdravotnickými prostředky podle nařízení o zdravotnických prostředcích, a jejich příslušenství podle tohoto nařízení.
48, 64, 66, 84, 85, 87, 90, 91	Zboží pro osobní používání nemocnými nebo zdravotně postiženými k léčení nemoci nebo zdravotního postižení nebo ke zmírnění jejich důsledků, jež není zdravotnickým prostředkem nebo příslušenstvím zdravotnických prostředků podle právního předpisu upravujícího zdravotnické prostředky, a to: <ul style="list-style-type: none"> - Braille papír - Osobní a kuchyňské váhy s hlasovým výstupem pro nevidomé a částečně vidící osoby - Psací stroje a stroje na zpracování textu (slovní procesory) upravené k používání nevidomými a částečně vidícími osobami nebo osobami s amputovanou nebo ochrnutou horní končetinou - Elektronické kalkulačky s hlasovým nebo hmatovým výstupem pro nevidomé a částečně vidící osoby a elektronické počítačové stroje s hlasovým nebo hmatovým výstupem pro nevidomé a částečně vidící osoby - Počítače speciálně upravené pro nevidomé a částečně vidící

	<p>osoby s hlasovým nebo hmatovým výstupem nebo hardwarovým adaptérem pro zvětšování písma a obrazu, a jejich jednotky a přídatná zařízení s hlasovým nebo hmatovým výstupem nebo hardwarovým adaptérem pro zvětšování písma a obrazu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Braillovská počítačová tiskárna pro nevidomé a částečně vidící osoby, klávesnice pro nevidomé a částečně vidící osoby a jiné výstupní a vstupní jednotky počítače pro zpracování hmatového písma - Jednotky počítačů a přídatná zařízení k počítačům umožňující jejich ovládání osobami se sníženou jemnou motorikou nebo amputovanými končetinami - Telefony a videotelefony konstruované pro použití neslyšícími osobami - Zvětšovače televizního obrazu pro nevidomé a částečně vidící osoby - Speciální akustické nebo vizuální přístroje pro neslyšící, nevidomé a částečně vidící osoby - Ruční ovládání nožních pedálů, ruční páky, včetně řadicí páky, pro tělesně postižené osoby - Hodinky pro nevidomé a částečně vidící osoby s hmatovým nebo hlasovým výstupem s pouzdem jiným než z drahých kovů a vibrační a světelné hodinky pro neslyšící osoby - Vibrační a světelné budíky pro neslyšící osoby a budíky s hlasovým nebo hmatovým výstupem pro nevidomé a částečně vidící osoby - Části a součásti těchto výrobků, u kterých je čestným prohlášením doloženo, že zboží náleží k určitému výše uvedenému druhu zboží.
94	Dětské sedačky do automobilů.

Kódem nomenklatury celního sazebníku se rozumí kód popisu vybraných výrobků uvedený v celním sazebníku ve znění platném k 1. lednu 2018.

Snížené sazbě daně podléhá zboží, které odpovídá současně kódu nomenklatury celního sazebníku a výslovně uvedenému slovnímu popisu k tomuto kódu v textové části této přílohy.

⁷⁹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/745 ze dne 5. dubna 2017 o zdravotnických prostředcích, změně směrnice 2001/83/ES, nařízení (ES) č. 178/2002 a nařízení (ES) č. 1223/2009 a o zrušení směrnic Rady 90/385/EHS a 93/42/EHS, v platném znění.

⁸⁰⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/746 ze dne 5. dubna 2017 o diagnostických zdravotnických prostředcích in vitro a o zrušení směrnice 98/79/ES a rozhodnutí Komise 2010/227/EU, v platném znění.